

דומשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 106

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

גליון מורחב

האזינו - שובה תשפ"ד

עניין של חינוך סגולת הימים הללו

שח האדמו"ר בעל התיבות שלום מסלונים זיע"א: הנה כתיב: "וְאֶנִּי תִפְלְתִי לָךְ ה' עַתָּה רְצוֹן אֶלְקִים בְּרַב חֶסֶדְךָ יִגְנִי בְּאֵמֶת יִשְׁעֶךָ" (תהילים סט, יד). הנה ארבעים יום אלו של אלול ועשרת ימי תשובה הם עת רצון, עת הרצון הגדולה של השנה, שנקבעו למעלה להיות ימי רצון על ידי משה רבינו ע"ה, שעלה למרום לאחר חטא העגל לחלות את פני ה'. בארבעים יום אלו התפייס הקב"ה עם כלל ישראל, ומשה רבינו פעל שימים אלו ימשיכו להיות ימי רצון. ונקבעו הימים הללו להיות זמן תשובה, שהם מיועדים בעיקר לתשובה, שבהם מותקן היהודי את כל אשר חטא במשך כל השנה ומעלה את השנה. והנה התשובה היא מדרגה גבוהה עד מאוד, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות לד:): "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד". משום כך מתגבר היצר הרע שהתשובה לא תהיה כפי שראוי וצריך להיות. על כך מבקשים: "וְאֶנִּי תִפְלְתִי לָךְ ה' עַתָּה רְצוֹן אֶלְקִים בְּרַב חֶסֶדְךָ יִגְנִי בְּאֵמֶת יִשְׁעֶךָ", שלכאורה מהו "עֲנִי בְּאֵמֶת יִשְׁעֶךָ"? וכי שייך משהו שאינו אמת אצל הקב"ה ח"ו? אלא הבקשה היא על התשובה, שתהיה תשובה אמיתית כהלכתה. שבעת הרצון הזו של ארבעים ימי התשובה, הרי שהתפילה תהיה "עֲנִי בְּאֵמֶת יִשְׁעֶךָ" – שנוכה לשוב בתשובה אמיתית ורצויה. ודרך העבודה הנכונה של התשובה היא שמצד אחד יאמין היהודי בגדלות הבורא, שהוא אין סוף, וברא את השמיים ושמי השמיים וכל צבאם, מלאכים ושרפים, ומכולם עיקר רצונו בעבודת האדם השפל, כי התאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, ובכל מצב שפל שהיהודי נמצא מקבל אותו הקב"ה באהבה עוד יותר מהמלאכים והשרפים. יחד עם זה, צריך הוא להתבונן בשפלות עצמו, וכמו שנאמר: "לֵב יִשְׁפָּר וְנִדְכָּה אֶלְקִים לֹא תִבְזֶה", שיהיה שבור בקרבו לשברי שברים על מה שעשה נגד רצון ה', אך יחד עם זאת יאמין שבכל מצב שהוא, מקבלו ה' יתברך בתשובה. ("נתיבות שלום", אלול)

בברכת שבת שלום וגמר חתימה טובה
מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַחן מְלָכִים

סח הגה"צ רבי נסים יגן זיע"א: כדי שנוכה לקיים את הדבר שאנו כה מתפללים עליו ומייחלים לו – "ונשובה אליך", שומה עלינו להזדרז לתקן ולשנות את דרכינו. כאשר אדם מגלה באיחור שטעה טעות חמורה, הוא מצטער מאוד. לאחרונה שמעתי על רב גדול שהיה צריך לטוס לארץ ישראל, אולם שכח להחליף מטוס בהולנד. לפתע הוא מוצא את עצמו במזרח הרחוק בערב שבת... כמה מתסכל! כל כך קשה, למי שהשקיע שעות של נסיעה, להיווכח שבמקום להתקרב למטרה רק הלך והתרחק ממנה! ואם נסיעה של טעות שארכה כמה שעות היא קשה מאוד לתיקון, על אחת כמה וכמה שנסיעה ארוכה פי כמה, נסיעה המתמשכת על פני שבעים שנה, ולמרבה הטרגדיה הייתה לכיוון אחר – היא חסרת תקנה. כמה נורא לגלות, אחרי נסיעה של שבעים שנה, שהגענו למקום אחר ופשוט נסענו בטעות... כל ההשקעה שהשקענו הייתה כולה לריק. טעות המתגלה לעת זקנה היא צורבת את מעמקי הנפש, ואין לה מנוח... השבר והכאב כמעט משברים את לב האדם, המבין שכבר אי אפשר לתקן. מאוחר מדי. אי אפשר להחליט שמתחילים את הנסיעה מחדש... למרבה הצער, תשעים ותשעה אחוזים מבני האדם יבינו שהם טעו רק כאשר יגיעו לעולם האמת. אדם שאכפת לו מנשמתו ומן הנצחיות שלו, טעות כזו היא בעבורו האסון הגדול ביותר בעולם. כאשר אדם טועה ופוגע בחבירו אך אינו מכיר בכך שפגע – זה כואב יותר מן הפגיעה עצמה. לעומת זאת, כאשר אדם פוגע אך מיד מכיר בטעותו ומבקש סליחה – הכאב מתפוגג. הקב"ה מנסה לפקוח את עינינו כדי שנכיר בטעות, וכשאיננו מכירים בכך – הוא שופט אותנו על כך שאמרנו שלא חטאנו. אל תירשו שני גהינום! מסופר בגמרא (יומא עב:): שרבא נכנס לשיבה שבה ישבו ולמדו וכך אמר ללומדים: "במטותא מכס, אל תירשו שני גהינום...". תמוה ביותר! לא מובן מהם אותם "שני גהינום". אנו יודעים שיש גן עדן לצדיקים וגהינום לרשעים; ממתי יש "שני גהינום"?! ממשיכה הגמרא ומבארת: "אמר רבי יהושע בן לוי: מאי דכתיב: 'וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה, זָכָה – נְעִשִׂית לוֹ סֵם חַיִּים, לֹא זָכָה – נְעִשִׂית לוֹ סֵם מִיתָה'. מתי התורה היא סם מוות? כשלומדים אותה ללא יראת שמיים! מי שעמל ויגע בעולם הזה על הבנת התורה אך אינו חי על פי ציווי ה' ואינו מרגיש מחוייב למה שהוא לומד – הוא סובל! כי הוא אינו נהנה ואינו בא על סיפוקו ועל תענוג נשמתו בעולם הזה. הוא מרגיש גהינום בעודו בחיים. ובעולם הבא יירש עוד גהינום על שחי בשרירות ליבו ולא הלך בדרך ה', על שלא עשה את שלמד בתורה ולא קיים את מצוות ה'! לאדם כזה יש גהינום בעולם הזה וגהינום בעולם הבא. נכון, לא תמיד קל לחיות על פי התורה, אבל הרבה יותר קשה לחיות בלעדיה! מי שחי את חייו לפי רצון ה' ומקיים את המצוות – חייו אמיתיים, פנימיים ועמוקים. הוא מלא סיפוק ומרגיש טעם בחיים, טעם "גן עדן". ומי שלא – הוא ב"שני גהינום"... על כך הזהיר רבא את הלומדים, שישגיחו ויקפידו לא לרשת "שני גהינום". (נתיבי אור)

מעשה שהיה...

בשכר הדבור ! \ ספורים על מרן רבי אפרים זילכה הכהן זיע"א

הילולא דצדיקייא

**הילולת רבנו
המקובל הרב
אפרים זילכה
הכהן זצ"ל
זיע"א.**

רבי אפרים זילכה הכהן זצ"ל: נולד בבגדד בשנת ה'תרמ"ו. בגיל 17 החל ללמוד בבית המדרש "בית זילכה" וזכה לקרבה מצד המקובל ר' יוסף חיים. כל לילה מחצות עד עלות השחר למד את תורת הנסתר יחד עם ר' שמעון אגסי. משך כל היום אכל כשתי פרוסות לחם ושתה כוס תה, נודע במידת הצניעות והענווה, נעים הליכות וכל מעשיו בסתר. בשנת ה'תרס"ה, בהיותו כבן עשרים עדיין גזר על עצמו תענית דיבור והיה רק מאזין לשעורים, יום אחד ביקר הגאון חכם ר' יוסף חיים וביקש מר' אפרים להגיע אליו ואמר לו כי עד כאן שתיקה, ומעתה והלאה עליו לגלות את ידיעותיו. לאחר מעשה זה התפרסם כגאון אדיר ומופלג בקדושה ובחסידות. בשנת ה'תרפ"ד עלה לארץ ישראל והוא התגורר בקטמון הישנה שבירושלים. לאחר פטירת ר' שלמאן אליהו החל לכהן כראש ישיבת המקובלים "עוז והדר". לאחר מכן כיהן כראש ישיבת המקובלים "פורת יוסף" עד יומו האחרון ולמעלה מ-30 שנים. היה זקן המקובלים בירושלים, גאון אדיר בנסתר, ענוותן מופלא. כל ימיו היה מרבה בתעניות ובסיגופים כדי לכפר על הדור ולקרב את קץ הגאולה. בעל רוח-הקודש. התנהג בגינוני קדושה מופלאים וכל השבוע היה מתנזר מאכילת בשר ורק לכבוד שבת קודש היה מתיר לעצמו לטעום מהבשר. נפטר ב-ג' בתשרי ה'תשי"ז ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו

כאשר היה הגאון רבי אפרים בימי עלומיו, עסק רבות בתענית דבור, עד שבאחד הימים גזר על עצמו שתתקח מחלטה - כל היום יושב ועסק בתורה ולא שח עם איש. במעשה זה גרם, שחכמי הישיבה לא הפירו בגדלתו ולא בקשו את קרבתו ולא הפירו בכשרונותיו ובידיעותיו המרבות. הגאון חכם רבי יוסף חיים הרגיש בכך, ובאחד הימים קרא לפניו את ראש הישיבה בבית-המדרש: החכם הגאון רבי אברהם דנגור, ושאלו אודות הבחור אפרים כהן. רבי אברהם ענה לו, כי בחור זה הנו שתקן, ואינו מתערב כלל בסגיות הנלמדות. "אמור לאפרים שיבוא לפני!" - צוה רבי יוסף חיים על ראש הישיבה. עוד באותו יום הופיע הבחור בבית רבי יוסף, כאשר פלו מלא תמיהה על אשר זכה להתייבב לפני רבה של בבל ביחידות. רבי יוסף חיים לא האריך עמו בשיחה. הוא פנה אליו בקול מצוה ואמר: "אפרים, עד כאן שתיקה, מכאן ואילך פתח פיך ונאירו דבריך!". בישיבה "בית זילכה" היה נהוג שראש הישיבה היה לומד כל סגיה יחד עם התלמידים בקול רם. וכאשר לאחד מן התלמידים היה דבר מה להקשות או לחדש, הוא הפך בידו על השלחן. עם השמע קול ההפאה, היו הלומדים כולם משתתקים, ואז הרצה התלמיד את דבריו. והנה למחרת, כמעט אחרי כל קטע שנלמד, הפך רבי אפרים על השלחן. בבית-המדרש השלך הס, וכל העינים הופנו אליו. להפסקותיו של בחור זה לא הספינו עד אז תלמידי הישיבה, ועתה השתוממו לשמוע מפיו קשיות עמקות ותרוצים נפלאים. הסוד התגלה, ידו של רבי יוסף חיים היתה בדבר ואף קבל שכר רב על שנשמע לר' יוסף חיים. נהוג היה אצל החכם רבי יוסף חיים, כאשר אדם רצה להכניס אליו, אותו אדם היה מוסר את שמו לאחד מבני ביתו של הרב. הלה היה עולה לחדרו של רבנו ומוסר את שם האורח, ורק לאחר שקבל רשות, היה מתאפשר לו לעלות לרבי יוסף חיים. בודדים בלבד, מן המקרבים ביותר לרבי יוסף חיים היו רשאים לבקר בכל עת ללא אשור מקדם. עתה נוסף גם רבי אפרים על חבורת המקרבים, והנה נכנס ויוצא מבית הגאון רבי יוסף חיים ככל אשר נצרך וללא אשור מקדם בשכר ששמע לדברי הרב עד שגדל לגאון בישראל. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו הגדולה תהא מגן עלינו. (מתוך העלון פניני הצדיקים).

אמן

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מיוחד

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

יום הכיפורים תשפ"ד

חלק מהסגולות הובאו בעלוניס משכן שילה והידברות

סגולות מיוחדות ליוה"כ

- (1) כוונה ב'איה' מקום כבודו- בספר פרי עץ חיים (שער תפלות ר"ה פ"ז) כתב "מצאתי כתוב בסידור של מורי ז"ל (האר"י) שישאל אדם בראש השנה ויום הכפורים במוסף "באיה" מקום כבודו, כשיאמר השליח ציבור, לבקש אחד משלשה דברים, או עושר מופלג לעבודתך, או בניס צדיקים וחכמים, או השגת רוח הקודש, (ומוסיף הרב מוצפי שליט"א: ושמעתי ממור אבי ז"ל (המקובל חכם סלמן מוצפי) שאין לבקש בפירוש אלא במחשבה).
- (2) סגולה לזכות בדין – להדר בערב יוה"כ לתת צדקה מהודרת לאביון.
- (3) כן יש להעביר כספי הכפרות (לנוהגים בכסף) עבור ת"ח ומשפחות נזקקות.
- (4) **קריעת שטר חוב**- אמר המקובל רבי סלמן מוצפי זצ"ל: הרוצה לקרוע את גזר דינו הרע ואת שטרי חובותיו כלפי מעלה, בערב ראש השנה ובערב יום הכיפורים ילווה לחברו סכום כסף (אפילו כמה פרוטות) בשטר, ולאחר מכן יטול את השטר, יקרענו לשניים עשר קרעים ויאמר כך: 'יהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותי כשם שאני מחלתי לחברי את חובו וקרעתי את שטר החוב, כן אתה ברחמיך הרבים תקרע את שטרי חובותיי ואת רוע גזר דינך מעליי ומעל כל עמך בית ישראל, אמן כן יהי רצון'. (מתוך העלון משכן שילה).
- (5) - תיקן האר"י לומר לפני עלינו לשבח בכיפור "לדוד ה' הארץ ומלואה" שמסוגל לפרנסה – וכשמגיע למילים 'נקי כפיים' יכוון שלא לגנוב יותר ושלא ייקח כספים במרמה, ויכוון לקבל פרנסתו לעבודת ה' וזוכה לפרנסה מבורכת.
- (6) - אמירת פיוט **אדון עולם**- כתב בספר מטה משה (עמוד העבודה בית הכנסת, ברכות ופסוקי דזמרה סימן ל"א) וזה לשונו: "ואחר כך מתחיל השליח ציבור אדון עולם, והוא שיר נאה ומעולה. ומצאתי כתוב כל מי שמכוון בעת התחלת אדון עולם, כתב רבי יודא החסיד ורב האי גאון ורב שריא גאון, 'ערב אני בדבר שתפלתו נשמעת, ואין שטן מקטרג על תפלתו, ואין לו שטן ופגע רע בראש השנה וביום הכפורים בתפלתו, ואויביו נופלים לפניו, ויש אומרים אף יצר הרע משלים אתו'. ועליו אמר שלמה המלך ע"ה (משלי טז, ז) ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים איתו'. עד כאן לשונו.
- (7) בליל כיפור אחר התפילה נוהגים לקרוא ספר התהילים וה'אדרות' (ועוד במחזורים).
- (8) מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל הורה לקרוא בכל יום מעשרת ימי תשובה 10 פרקי תהלים לפחות. כן הורה בשנת השמיטה ללמוד ב' הלכות שביעית ליום, חוק ולא יעבור 'ובזה ינצלו מהצרות'. (א"ה: ושאלתינו על משפחה אחת שהיו בה כמה הרפתקי והורה כנ"ל וכשעבר שנת השמיטה הורה ללמוד ב' הלכות שבת)
- (9) **הדלקת נרות ביום הכיפורים סגולה לבטל מקטרגים**
הדלקת הנרות בבית הכנסת מורה על הארות העליונות המתווספים לשכינת עוזנו. טוב לאדם לכוון בזה בעת שהוא מדליק את נרו להאיר למעלה אורות עליונים באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא. בזוהר (במדבר רפ"ב) נאמר כי הנרות ביום הכיפורים מקבילים לשופר בראש השנה לבטל המקטרגים ולעורר את הרחמים.

המשך סגולות בדף הבא!

10 סגולה לקבלת התפילות

סגולה לקבלת התפילות ביום הכיפורים היא לומר בכניסה לבית הכנסת את הפסוקים הבאים: "ואני ברוב חסדך אבוא ביתך אשתחוהו אל היכל קדשך ביראתך. כי אליך אלוקים ה' עיני בך חסיתי אל תער נפשי. שמרני מידי פח יקשו לי ומוקשות פועלי אוון. יפלו במכמוריו רשעים יחד אנוכי עד אעבור". פסוקים אלה מסוגלים מאוד לעבור תפילה ונרמז בס שם קדושת היום.

11 סגולה מהאר"י הקדוש לשמירה על הילדים

בשעת קריאת התורה של יום הכיפורים, סגולה להוריד דמעות כאשר קוראים על מיתת שני בני אהרן וחושבים על הצער שהיה לאביהם. מי שמוריד דמעה ולפחות מצטער על פטירתם של צדיקים אלו - מובטח לו שלא ימותו בניו בחייו.

12 סגולה מה'בן איש חי' להצלחה

בברכת כהנים יש 15 תיבות. ראוי למנות את מילות הברכה בפרקי כף היד (באגודל שני פרקים, בכל אחד מהאצבעות 3 פרקים, וה-15 הוא פנים כף היד). סגולתו של ה'בן איש חי' היא למנות את התיבות בפרקי כף היד, ולזכות שבורא העולם יברכנו בכל מעשי ידינו.

13 קדושה בחזרת הש"ץ מסוגלת לעליה רוחנית

בקדושה בחזרת הש"ץ, נהוג לומר 'קדוש קדוש קדוש ה' צבקות מלא כל הארץ כבודו', ולהגביה מעט את הרגליים בעת אמירת ה'קדוש'. באמירת 'קדוש קדוש קדוש', האדם מתרומם ומעלה את עצמו מעולם העשיה לעולם היצירה ולעולם הבריאה, ובכך מתרומם האדם לדרגה גבוהה, ועמו מתרומם כל העולם כולו. עוד אומר האר"י הקדוש כי באמירת "איה מקום כבודו" זוכה האדם לכתר, חכמה ובינה, הכלולים באותיות "איה", ובכך קונה בנפשו את העוצמות הטמונות ביום הכיפורים. וראה עוד עניין הכוונות שבאיה שהבאנו לעיל.

14 התנוצצות תשובה בשעת תפילת נעילה היא סגולה לכפרה מוחלטת

רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק, בעל ה'משך החוכמה', מבאר בספרו כי בזמן תפילת נעילה, שעת החתימה, הקב"ה ברוב טובו, אחרי ריבוי הבכי והחרטה, אפילו על חילול שמו יתברך, חלילה. זוהי הסיבה מדוע סידרו מתקני התפילה לומר בתפילת הנעילה: "ולמה תמותו בית ישראל" (יחזקאל לג), וכן "כי לא אחפוץ במות המת... והשיבו וחיו" (שם יח). כלומר, גם אם האדם לא הגיע לתשובה ממש בשעת נעילת השערים, עדיין יש לו תקווה – אם יגלה במעמקי ליבו התנוצצות של תשובה אמיתית, יכול לזכות לכפרת יום הכיפורים. כי הקב"ה יראה ללבב, ובשעת חתימה הוא דן יחידי, ויחתימהו לחיים טובים ולשלום.

15 סגולת התענית לכפר על ימות השנה שעברו ללא מצוות

חז"ל אומרים שכל יום שעובר על אדם ללא תורה ומעשים טובים – אינו נמנה בין ימיו. הפתרון לכך היא התענית. התענית היא דבר גבוה מאוד והיא מסוגלת להחיות מתים. כלומר, לעורר גם את הימים שעברו בחושך ובהבלי העולם – אותם ימים שהאדם בזבז במו ידיו וינק את כל השפע והחיות שהיתה בהם. יום הכיפורים כולל את כל הימים, והתענית ביום גדול זה מכפרת על כל הימים שנחשבים לכאורה 'מתים'.

16 סגולה למחילת עוונות ולכפרה על כל העולם

בספר ה'חינוך' מצוה קפ"ה מובא על הסגולה העצומה הטמונה ביום הכיפורים: "שהיה מחסדי הקל על בריותיו לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישבו, שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה שונה, תתמלא סאתם לסוף שנתיים או שלוש או יותר ויתחייב העולם כליה. על כן ראה בחכמתו הקב"ה לקיים העולם, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים, ומתחילת הבריאה ייעדו וקידשו לכך. ואחר שיעד הבורא ליום כפרה, נתקדש היום וקיבל כוח הזכות מאתו יתברך עד שהוא מסייע בכפרה".

17 שמחה ביום הכיפורים כי יד הבורא מושטת אלינו לשוב בתשובה

שערי תשובה אומנם פתוחים במשך כל ימות השנה, אולם בעשרת ימי תשובה, התשובה היא "יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר: 'דרשו ה' בהמצאו'. ויותר מכך ביום שהכיפורים ש"הוא זמן תשובה לכל יחיד ולרבים, והוא קץ מחילה לישראל". לפיכך מהווה החסד שבעצם קבלת התשובה על ידי בורא-עולם, אחד ממרכיביו העיקריים של אורו הגדול של יום הכיפורים. והאפשרות לשוב בתשובה ולזכות במתנה יקרת ערך זו, גדלה מאוד בימים שעליהם נאמר 'דרשו ה' בהמצאו'. ימים נעלים אלה מגיעים לשיאם ביום הכיפורים. מה גדולה צריכה להיות, איפוא, השמחה בבוא הזמן שבו מושטת לנו יד הבורא לשוב בתשובה ולהתקרב אליו.

18 סגולה להרבות מליצי יושר

מובא בספרים הקדושים עד כמה יש להקפיד לשלם נדרים. מובא כי "הנודר דבר מצווה - נברא מלאך אחד, אבל לא תגמר הווייתו עד שיעשנה, והנודר ואין משלם נדרו נמצא המלאך ההוא תלוי ועומד וצער הוא לו עד שישלם נדרו, ובשלמו את נדרו המלאך ההוא יהיה לו סיניגור ומליץ טוב בעדו כמו שאמרו: "העושה מצווה אחת קנה לו סניגור אחד", ומטעם זה נהגו בקצת מקומות לשלם כל אחד חובותיו לבית הכנסת בערב יום הכיפורים כדי לשלם נדריהן, אשר אמרו לפני המלאך זה החזן ליתן כדי שיושלמו הווייתן של המלאכים ההם ויעמדו למליצי יושר עליהם, כאמור".

יהי רצון שנוזכה לתשובה שלמה וחתימה טובה לנו ולכל בית ישראל, אמן!!!